

पर्वतीय संग्रहालयमा बोटानिकल गार्डन बनाइँदै

पोखरापत्र संचादनाता

पोखरा, ११ असार

पर्यटन राजधानी पोखराको मुख्य पर्यटकीय गन्तव्यमा पर्ने अन्तर्राष्ट्रिय पर्वतीय संग्रहालयमा गण्डकी सरकारले बोटानिकल गार्डेन बनाउने योजनाअंथी सारेको छ।

यसका लागि आगामी वर्षको बजेटमा बन मन्त्रालयअन्तर्गत सरकारले २ करोड चिनियोजन गरेको छ। मंगलबार प्रदेशसभाको शून्य समयमा प्रदेशसभा सदस्य भीमबहादुर कार्कीले संग्रहालयलाई बजेट छुट्ट्याइनु अनुपयुक्त भएको विचार र अनुभयो। उहाँले संग्रहालयको व्यवस्थापन पक्षले स्थानीय टोल विकास संस्था, आमा समूह र स्थानीय जनप्रतिनिधिसँग सरोकार नराख्ने, द्रुद्ध बढाउने मुद्दा हाल्ने, दुःख दिने गरेको जनगुणासो हेको दाबी गर्नुभयो।

संग्रहालयको नामसमेत सही रूपमा उल्लेख नगर्नुभएका कार्कीको निर्वाचन क्षेत्रमा संग्रहालयपार्छ। कार्कीले भन्नुभयो, 'संस्थाले भूमिकर नातरेको अवस्था छ, नवसापास गरेको छैन, अछित्यारमा मुद्दा छ।' प्रदेश सरकारको तर्फबाट अधिल्लो वर्ष पनि बजेट विनियोजन भएकोमा कार्यान्वयन नभएको उहाँको दाबी छ। सांसद कार्कीको टिप्पणीपछि संग्रहालयले बुधबार

विज्ञप्ति निकालेर केही पक्ष प्रष्ट पारेको छ। प्रदेशसभा सदस्य कार्कीले आफ्नै निर्वाचन क्षेत्रमा रहेको सम्पदाको कपोलकलिपत र निराधार विषय उठान गर्दा प्रदेशसभा र प्रदेशवासीमा भ्रम सिर्जना भएको विज्ञप्तिमा दाबी गरिएको छ। संग्रहालयले पोखरा महानगर अधिक वर्ष २०/२१ सम्मको सबै भूमिकर र सम्पति करवापत ६२ लाख ८२ हजार ९ भूकानी गरेको रीसदसमेत सार्वजनिक गरेको छ। संग्रहालयको सञ्चालक संस्था नेपाल पर्वतारोहण संघलाई २७ हिमुचुली व्यवस्थापनको जिम्मा भए पनि पछिल्ला २ वर्षमा भए पनि पछिल्ला २ वर्षमा

गिरिजाबाबुको १०१औं जन्मजयन्तीमा विचार गोष्ठी हुने

पोखरापत्र संचादनाता

पोखरा, ११ असार

नेपाली काप्रिसका पूर्व सभापति एवं पूर्व प्रधानमन्त्री गिरिजा प्रसाद कोइरालाको १०१औं जन्मोत्सवका अवसरमा 'शान्ति र गण्डन्त्र स्थापनामा गिरिजा प्रसाद कोइरालाको योगदान' विषयक विचार गोष्ठी हुने भएको छ।

गिरिजाप्रसाद कोइराला फाउण्डेशन पोखरा महानगर समितिले गोष्ठी आयोजना गरेको हो। कार्यक्रम यही असार २१ गते पोखरारामा हुनेछ। कार्यक्रममा प्रमुख वक्ताकारासुपमा नेपाली काप्रिसका केन्द्रीय सदस्य एवं पूर्वअर्थमन्त्री महेश आचार्य सहभागी हुँदैछन्। साथै गण्डकी प्रदेशका मुख्यमन्त्री

एवं काप्रिस केन्द्रीय सदस्य मुरेन्द्र राज पाण्डे प्रमुख अतिथिका रूपमा सहभागी हुने फाउण्डेशनका सचिव भरतराज पौडेलले जानकारी दिए। कार्यक्रम भव्य बनाउनका लागि कास्कीका तीन वटै क्षेत्रका विभिन्न व्यक्तित्वलाई जिम्मेवारी दिइएको उले बताए। फाउण्डेशनका गण्डकी प्रदेश संयोजक, संविधानसभा सदस्य एवं काप्रिस केन्द्रीय सदस्य शादा पौडेलका अनुसार कार्यक्रमको तयारी तीव्र भइरहेको छ।

कोइराला नेपालको राजनीतिमा एक अत्यन्तै महत्वपूर्ण र ऐतिहासिक व्यक्तित्व भएको भन्दै पौडेलले नेपालको लोकतान्त्रिक आन्दोलन, शान्ति प्रक्रिया, र

यसका लागि कास्कीका तीन वटै क्षेत्रका विभिन्न व्यक्तित्वलाई जिम्मेवारी दिइएको उले बताए। फाउण्डेशनका गण्डकी प्रदेश संयोजक, संविधानसभा सदस्य एवं काप्रिस केन्द्रीय सदस्य शादा पौडेलका अनुसार कार्यक्रमको तयारी तीव्र भइरहेको छ। कोइराला नेपालको राजनीतिमा एक अत्यन्तै महत्वपूर्ण र ऐतिहासिक व्यक्तित्व भएको भन्दै पौडेलले नेपालको लोकतान्त्रिक आन्दोलन, शान्ति प्रक्रिया, र

प्रतिकूल प्रभाव पर्न सक्छ, मन्दिरा सेवनले:

- ◆ कलेजोको रोग हुन सक्छ,
- ◆ तनाव, डिप्रेशन जस्ता मानसिक स्वास्थ्यका समस्या देखा पर्न सक्छ,
- ◆ पारिवारिक कलह र असान्ति छाउन सक्छ,
- “स्वास्थ्यकर जीवनशैली अपनाउन, धूम्रपान र मन्दिराबाट टाढा रह्ने”

**नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड**

फेवा प्रकाशन प्रा.लि.द्वारा प्रकाशित पोखरापत्र राष्ट्रिय दैनिकका लागि प्रधान सम्पादक : पुण्य पौडेल, सम्पादक: रत्न गुरुङ, कार्यकारी सम्पादक : शोभाकात्त सिदेल, प्रबन्धसम्पादक: नारायण भण्डारी

कार्यालय: नयाँबाजार, पोखरा, कोन: ०६१-५८२५०८, ०६१-५७०६५१, ०६१-५३७८५७ E-mail: pokharapatradaily@gmail.com, pokharapatra@yahoo.com, Website : www.pokharapatra.com.np मुद्रण: हिमालय अफ्सेट प्रेस, नयाँबाजार, पोखरा।

भाड्ग्रा बुन्दै बुद्धा:
कास्कीको अन्नपूर्णा गाउँपालिका वडा नं ११ स्थित घान्टुकको (तल्लोगाउँ)का ७० वर्षीया रामदेवी गुरुङ परम्परागत तानमा भाड्ग्रा बुन्दै। तस्वीर: जमुनावर्षा शर्मा/रासस

रोपाई महोत्सव पोखरा २६ स्थित लेखनाथको गुदिताल (तालबेसी) मा हुने

पोखरापत्र संचादनाता

पोखरा, ११ असार

२० औं संस्करणको असारे रोपाई महोत्सव २०८२ यस वर्ष यही असार १५ गते पोखरा २६ स्थित लेखनाथको गुदिताल (तालबेसी) क्षेत्रमा हुने भएको छ।

पोखरा सबै मौसमका लागि भन्ने मूल नाराका पोखरा पर्यटन परिषद्को आयोजनामा स्थानिय शान्तिप्रेमी आमा समूहको संयोजनमा असार १५ रोपाई महोत्सव हुने भएको परिषद्का अध्यक्ष तारानाथ पहार लिए बताउनु भयो। महोत्सवबाट पोखरा तथा गण्डकी प्रदेशमा संस्थानीय सरकारको २ करोड ५ लाख लगानीमा संग्रहालयको छाना फेरिएको छ भने गण्डकी सरकारको सामाजिक विकास मन्त्रालयको १० लाखबाट गोल घर बनेको छ।

एलाईको नितज्ञा एक साताभित्र लालाजितक गर्न तयारी

रासस

यसवर्षको माध्यमिक शिक्षा परीक्षा (एलाई) को नितज्ञा एक साताभित्र सार्वजनिक गर्ने तयारी भएको छ।

राष्ट्रिय परीक्षा बोर्डअन्तर्गत सानोटिमीस्थित परीक्षा नियन्त्रण कार्यालय कक्षा १० का परीक्षा नियन्त्रक डा गणेशप्रसाद भट्टराईल एसइई परीक्षाको नितज्ञा सार्वजनिक गर्ने अन्तिम तयारीका साथ तीव्र गतिमा काम भइरहेको छ।

उत्तरपुस्तिका परीक्षण र सम्पर्किणीको काम सक्रिय प्राप्ताइक इन्ट्री गर्ने काम भइरहेको बताउदै उहाँले भन्नुभयो, “हामीले असार को तेस्रो साताभित्र नितज्ञा सार्वजनिक गर्ने गरी डेटलाइन तयार गरेका हौं, कर्मचारी साथीहरूले डबल सिफ्टमा तीव्र गतिले काम गरिरहनुभएको छ। अहिले नम्बर इन्ट्री गर्ने र रुजु गर्ने काम भइरहेको छ।

काम छिटो साकियो, प्रतिविधिले साथ दियो भने तेस्रो साताभित्रिय नितज्ञा एक साताभित्र सार्वजनिक गर्नेरागी कार्यालयका बने पनि गत २०८१ सालको चैत २० गतेरेखि २०८२ वैशाख १७ गतेरेखि काम भइरहेको छ।

राखिएको परिषद्का महासचिव जीवनराज सापकोटाले बताउनु भयो। महोत्सवबाट पोखरा तथा गण्डकी प्रदेशमा आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटनको प्रवर्द्धनमा थप टेवा पुग्ने तथा पोखरा भ्रमण वर्ष २०२५ लाई सफल बनाउने, नेपालको परम्परा पालिका, पोखरा महानगर पालिका वडा ८० भने पोखरा महानगर पालिका बडाल नामानाथ उत्पादन प्रक्रियाको प्रत्यक्ष अवलोकन गर्ने, गुदिताल र आसपासका पर्यटकीय गन्तव्यको प्रवर्द्धन गर्ने लागायतका उद्देश्य राखिएको उहाँले जानाउनु भयो। महोत्सवबाट पोखरा तथा गण्डकी प्रदेशमा आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटनको प्रवर्द्धनमा थप टेवा पुग्ने तथा उत्पादन प्रक्रियाको प्रत्यक्ष अवलोकन गर्ने, गुदिताल र आसपासका पर्यटकीय गन्तव्यको प्रवर्द्धन गर्ने लागायतका उद्देश्य राखिएको उहाँले जानाउनु भयो। महोत्सवमा क्षेत्रोंको पर्यटन प्रवर्द्धनमा योगदान पुग्ने पोखरा महानगरपालिका वडा नं २६ को कार्यालय र लेखनाथ उत्पादन वाणिज्य संघले सहकार्य गरेका छन्। महोत्सवले गुदिताल र आसपासका पर्यटकीय गन्तव्यको प्रवर्द्धन गर्ने लागायतका उद्देश्य राखिएको उहाँले जानाउनु भयो। पोखरा पर्यटन महोत्सवमा योगदान पुग्ने पोखरा महानगरपालिका वडा नं २६ को कार्यालय र लेखनाथ उत्पादन प्रक्रियाको बारेमा चर्चा गर्नु भएको थिए।

परिषदले हरेक वर्ष पोखराका विभिन्न स्थानमा रोपाई महोत्सव गर्दै आएको छ। पोखरामा खेति योग जमिन बचाउन पनि उक्त महोत्सव कोषेहुँगा सार्वित हुने पूर्व अध्यक्ष पोखरामा आयोजित प्रत्येक सम्पादकमा जानकारी आदि कार्यक्रम गराउनु भएको हो। कार्यक्रममा पोखरा भ्रमण वर्ष २०२५ कार्यसम्पादन समितिका सहस्रायोजक दामोदर भक्त थापा, लेखनाथ उद्योग वाणिज्य संघका वरिष्ठ उद्योग राजेन्द्र ओभारा, पोखरा २६ का वडा सदस्य सुदीपाराज दुङ्गाना, समाजसेवी बामदेव दुङ्गाना, सान्तिप्रेमी आमा समूहका अध्यक्ष देवीमाया दुङ्गाना

सुक्तिसंघ

गरिबी अपराधको जन्मदाता हो। - मार्कस औरिलिङ्स

सम्पादकीय

पतञ्जलीमा मुद्दा चलाउन मिल्ने

विशेष अदालतले पूर्वप्रधानमन्त्री एवं नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एकीकृत समाजवादी) का अध्यक्ष माधवकुमार नेपाललाई भ्रष्टाचार मुद्दामा पुरुषका लागि ३५ लाख रुपैयाँ धरोटी माग गरेको छ। पतञ्जली योगपीठ तथा आयुर्वेद कम्पनी नेपालले हदबन्दी भन्दा बढी जग्गा खरिद गरी बिक्री गरेको प्रकरणमा दायर भएको आरोपत्रमा मुनुवाई गर्दै अदालतले यस्तो आदेश दिएको हो। विशेष अदालतका यार्थादीशहरू तेजनारायण रिंग राई, रामबहादुर थापा र विदु कोइलालाको संयुक्त इजलासले बुधबार यो आदेश गरेको छ। विशेष अदालत ऐन, २०५९ को दफा ७ को छण्ड (घ) बमोजिम मुद्दाको पूर्षक्षण लागि भएको हो। नेपालमाथि आफू प्रधानमन्त्री भएका बेता मिति २०६६ कोरोड ६ गते मान्त्रिपरिषद्बाट पतञ्जली योगपीठलाई कान्पेलाञ्चोकमा भूमि सम्बन्धी ऐन, २०२१ बमोजिम हदबन्दी छुट पाउने प्रकृतिको उद्योग नभए पनि हदबन्दी भन्दा बढी जग्गा खरिद गर्न र सोमध्ये ३१४ रोपनी भन्दा बढी जग्गा बिक्री गर्न मिल्ने गरी निर्णय गराएको आरोप छ। अभियोगपत्रमा उक्त निर्णयबाट सरकारी तथा सार्वजनिक सम्पत्तिमा गैकानुनी लाभ र हानिनोक्सानी पुऱ्याएको तथा जग्गा बदनियतपूर्वक हिनामिना गरेको दावी गरिएको छ। अखिलयार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोजने यस प्रकरणमा नेपालसँग १८ कोरोड ५८ लाख ५० हजार रुपैयाँ बिगो दावी गर्दै भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ अनुसार कैद र जरिवाना माग गरेको थिए।

प्रतिवादी माधवकुमार नेपालले भने अखिलयार र अदालतमा दिएको बयानमा आफूमाथि लागेको आरोप अस्वीकार गर्दै कम्पनीले राजश तिरेर जग्गा खरिद बिक्री गरेको र यसबाट राज्यलाई कुै हानिनोक्सानी नभएको जिक्र गरेको छ। अदालतले पतञ्जलीले कानुनले तोकेको सीमाभद्रा बढी जग्गा खरिद गरेको र हदबन्दी छुटका लागि निवेदन दिएकोमा सुरुमा विधेयक समितिले जग्गा जुन प्रयोजनका लागि खरिद भएको हो सोहीमा मात्र प्रयोग गर्ने र बेच नपाउने गरी स्वीकृति दिने निर्णय गरे पनि पछि तत्कालीन प्रधानमन्त्री नेपालको मौखिक निर्देशनमा जग्गा बेच्न मिल्ने गरी प्रस्ताव भएको छ।

आदेशमा 'पछि प्रमाण परीक्षण गर्दै जाँदा ठहरे बमोजिम हुने गरी' अहिलेलाई धरोटीमा छाड्ने व्यवस्था गर्न आदेश गरेको छ। मान्त्रिपरिषद्को नीतिगत निर्णयमा अखिलयार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको क्षेत्राधिकार नभएको नेपालपक्षको जिकरिलाई अदालतले अस्वीकार गरेको छ। विशेष अदालतले पतञ्जली योगपीठ तथा आयुर्वेद कम्पनीको हदबन्दीभन्दा बढीको जग्गा प्रकरणमा दायर भ्रष्टाचार मुद्दामा पूर्वप्रधानमन्त्री माधवकुमार नेपाललाई पुरुषका लागि ३५ लाख रुपैयाँ नापाद वा सो बराबरको बैंक जमानत लिई तारिखमा राख्न आदेश दिएको छ। अदालतले तत्काल प्राप्त प्रमाणका आधारमा मुद्दाको पुरुषक गर्न पर्याप्त कारण र आधार दिएको भद्रै विशेष अदालत ऐन, २०५९ को दफा ७ (घ) बमोजिम बुधबार उक्त आदेश दिएको हो। विशेष अदालतले पूर्वप्रधानमन्त्री नेपाललाई पुरुषक गर्ने/नापाद बारे विचार गर्दा विभिन्न पक्षलाई आधार मानेको आदेशमा उल्लेख गरेको छ। जुदहन्नीभन्दा बढी जग्गा खरिद: पतञ्जली कम्पनीले प्रचलित कानुनबमोजिम खरिद गर्न पाउने सीमाभद्रा बढी जग्गा खरिद गरेको देखिएको। भिमसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयको योग अनुसार पतञ्जली कम्पनी भूमि सम्बन्धी ऐन, २०२१ को दफा १२ बमोजिम हदबन्दी छुट पाउने प्रकृतिको उद्योग वा संस्था अन्तर्गत नर्पत देखिएको। दबन्दी छुटका लागि कम्पनीले निवेदन दिएपछि तत्कालीन मान्त्रिपरिषद्को विधेयक समितिले जग्गा बेच नपाउने गरी सोही प्रयोजनमा प्रयोग गर्ने र सर्तमा छुट दिने निर्णय गरेको थिए। यसैरी प्रतिवादी तत्कालीन प्रधानमन्त्री नेपालको मौखिक निर्देशनमा हदबन्दीभन्दा बढीको जग्गा सद्विप्रद्वारा र बिक्री गर्न पाँच भूमि कम्पनीले पुनः निवेदन दिएपछि सो प्रस्ताव मान्त्रिपरिषद्या लागिएको र निजकै अध्यक्षताको मन्त्रिपरिषद्दले मिति २०६६/१२०६ मा जग्गा बिक्री गर्ने मिल्ने गरी निर्णय गरेको आदेशमा उल्लेख छ। यद्यपि, निर्णयमा बिक्रीबाट प्राप्त रकम सोही प्रयोजनमा प्रयोग गर्ने र विधेयक समितिको निर्णयको अधीनमा रहेने भनिएको आदेशमा उल्लेख छ।

मन्त्रिपरिषद्को सोही निर्णयका आधारमा हदबन्दीभन्दीको जग्गा कित्ताकाट गरी अनेको व्याकुलाई बिक्री भएको पाइएको तर बिक्रीबाट प्राप्त रकम हदबन्दी छुट सम्बन्धी प्रयोजनमा प्रयोग भएको नस्तुलोको आदेशमा भनिएको छ। यी सबै तथ्य र तत्काल प्राप्त प्रमाण (नेपालको बयान, उजुरी, निजको अध्यक्षताको मन्त्रिपरिषद् निर्णय) हस्तका आधारमा प्रतिवादी नेपालको हकमा विशेष अदालत ऐन, २०५९ को दफा ७ को छण्ड (घ) को अवस्था विद्यामा रहेको अर्थात् मुद्दाको पुरुषक आगाडि बढाउन पर्याप्त कारण देखिएको अदालतले ठहरे गरेको छ। अदालतले पूर्वप्रधानमन्त्री नेपालको तत्कालीन परीय हस्तियत र भूमिकालाई समेत मध्यनजर गरी पुरुषका लागि ३५ लाख रुपैयाँ नगद वा सो बराबरको बैंक जमानत माग गरेको छ। अदालतले मन्त्रिपरिषद्को उक्त निर्णय विशुद्ध नीतिगत निर्णयको परिधिमा पर्छ वा पर्वैन भने मुद्दाको अन्तर्गत फैसला हुँदा निरूपण हुने जनाएको छ। यसअधि अछिल्यारको बयान तथा विशेष अदालतमा बयानका क्रममा नेपालले आफूले कुनै सार्वजनिक वा सरकारी जग्गा हिनामिना नापेको र राज्यलाई कुनै हानिनोक्सानी नभएको भद्रै आरोप इकार गरेको थिए। यसले मन्त्रिपरिषद्बाट निर्णय गरान लाग्नेलाई लगाम लगाएको छ। नीतिगत भेरे छुट पाउन सकिन भने सन्देश दिएको छ।

तपाईंको आज

मेष	: मानसिक तनाव	तुला	: स्वास्थ्यमा सुधार
वृष	: व्यापारमा लाभ	वृश्चिक	: कार्यमा सफलता
मिथुन	: शत्रुको भय	घनु	: सहयोग मिल्नेछ
कर्क	: भ्रमला बढ्ने	मकर	: अप्रत्यक्षित लाभ
सिंह	: शुभ यात्रा	कुम्भ	: सत्कार मिल्नेछ
कब्या	: आर्थिक समस्या	गीज	: शारीरिक भ्रमला

हरिसिंह भविश्यवाणी केन्द्र

पोखरा-१६, जोगिमणीमार्ग, मोबाइल: ९८५६०२०५८६

चिना, टिप, हस्तरेखा, आखत, माटो हेर्नका लागि सम्झनहोस्।

म्यादीका छ वटै स्थानीय तहको नीति तथा कार्यक्रम र बजेट पारित

पोखरापत्र संवाददाता

बैनी, ११ असार

म्यादीमा रहेका एक नगरपालिका र पाँच गाउँपालिका गरी छ वटै स्थानीय तहको नीति तथा कार्यक्रम र बजेट पारित भएको छ।

आगामी आर्थिक वर्ष २०८२/८३ का लागि

रु ४६ कोरोड ५६ लाख छ हजार ५६३ को बजेट पारित गरेको छ। गाउँपालिकाको केन्द्र मुनाफा सम्पन्न २४ औँ गाउँसभामा उपाध्यक्ष रेशम पुनमगले प्रस्तुत गर्नुभएको आगामी आर्थिक वर्षको बजेट छलफलपाठि सर्वसहमितिमा पारित भएको हो।

गाउँपालिकाले चालु आर्थिक वर्षमा खर्च हुनसक्ने अनुमतिरुप्त रु ८५२ कोरोड ८५ लाख आन्तरिक आगामी आर्थिक वर्षमा खर्च हुन बाँकी रहेको छ। त्यसैरी विशेष अदालतले विभिन्न विधिका उपलब्ध गराउने अनुदानलाई झोत मानेर बजेट पारित गरेको हो। त्यसैरी विशेष अदालतले विभिन्न विधिका उपलब्ध गरिएको अहिले उपल्लो मुस्ताङको समुद्रीसतहको चारहजार मिटरको उचाइमा नै स्याउखेती हुन थालेको छ। तल्लो मुस्ताङमा सप्तिरुप्त रु १३ कोरोड १३ लाख २० हजार ४५१ र युँजीगतर्फ १३ कोरोड १३ लाख २७ हजारको बजेट पारित गरेको छ। मध्यगालबार सदरमुकाम बेनीमा सम्पन्न १७३०५

गाउँपालिकाले चालु आर्थिक वर्षमा खर्च हुन बाँकी रहेको छ। त्यसैरी विशेष अदालतले विभिन्न विधिका उपलब्ध गरिएको अहिले उपल्लो मुस्ताङको समुद्रीसतहको चारहजार मिटरको उचाइमा नै स्याउखेती हुन थालेको छ। तल्लो मुस्ताङमा सप्तिरुप्त रु १३१ कोरोड १३ लाख २० हजार ४५१ र युँजीगतर्फ १३ कोरोड १३ लाख २७ हजारको बजेट पारित गरेको छ। त्यसैरी विशेष अदालतले विभिन्न विधिका उपलब्ध गरिएको अहिले उपल्लो मुस्ताङको समुद्रीसतहको चारहजार मिटरको उचाइमा नै स्याउखेती हुन थालेको छ। तल्लो मुस्ताङमा सप्तिरुप्त रु १३२ कोरोड १३ लाख २० हजार ४५२ र युँजीगतर्फ १३ कोरोड १३ लाख २७ हजारको बजेट पारित गरेको छ। त्यसैरी विशेष अदालतले विभिन्न विधिका उपलब्ध गरिएको अहिले उपल्लो मुस्ताङको समुद्रीसतहको चारहजार मिटरको उचाइमा नै स्याउखेती हुन थालेको छ। तल्लो मुस्ताङमा सप्तिरुप्त रु १३३ कोरोड १३ लाख २१ हजार ४५३ र युँजीगतर्फ १३ कोरोड १३ लाख २१ हजार ४५३ रु १३४ कोरोड १३ लाख २१ हजार ४५४ रु १३५ कोरोड १३ लाख २१ हजार ४५५ रु १३६ कोरोड १३ लाख २१ हजार

घनपोखराका प्रकृति र संस्कृति पदयात्रा पर्यटनसँग जोडिए

वासुदेव पौडेल
गण्डकी, ११ असार/रासस

लमजुङको मस्याउँ दी गाउँपालिका-१ स्थित घनपोखराका प्रकृति र संस्कृति सम्पदालाई पदयात्रा पर्यटनसँग जोड्न थालिएको छ। गाउँबाट आँखै आगाडि देखिने लमजुङ हिमालसहित अन्नपूर्ण, माछापुच्छे, मनास्तु, बौद्ध, गणेशलगायत हिमशृङ्खलाले आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटक आकर्षित गर्ने भएकाले यहाँका प्रकृति र संस्कृति सम्पदालाई पदयात्रा पर्यटनसँग जोड्न थालिएको हो।

लमजुङको सबैभन्दा उचाइमा मानवबस्ती रहेको मानिने यो गाउँ समुद्री सतहबाट दुई हजार १५० मिटर उचाइमा छ भने यो एक हजार वर्षभन्दा पुरानो गुरुङ गाउँका रूपमा परिचित छ। यहाँबाट देखिने लमजुङसहित अन्नपूर्ण, माछापुच्छे, मनास्तु, बौद्ध, गणेशलगायत हिमशृङ्खलाले यस स्थानको महिमा बढाउनुका साथे आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकलाई आकर्षित गर्ने घरबाटा (होमस्टे) सञ्चालक गोमा गुरुङले बताउनुभयो। उहाँका अनुसार यो गाउँमा परम्परागत धाँडु, कृष्ण चरित्रलगायत नृत्य संरक्षण गरी राखिएकाले यसको प्रवर्द्धन गर्नुपर्ने जस्ती छ। गाउँमा भिरिएका पर्यटकलाई इच्छाअनुसार स्थानीय उत्पादित विभिन्न खानाका परिकारहरूको स्वाद चखाउने गरिएको उहाँले जानकारी दिनुभयो। स्थानीय उत्पादित परिकारहरूको स्वादसँगै यहाँका प्राकृतिक सौन्दर्यताको

अवलोकन गर्न स्वदेशी एवं विदेशी पर्यटकहरू आउने गरेका गुरुङलो भनाइ छ। “गाउँ भित्रिँदा टीका र फूलमालाले स्वागत गर्नुका साथै बेलुका खानपिन र बसाइङ्को उचित प्रबन्ध गर्ने घनपोखराका स्थानीयले बेलुका धाँडु, कृष्ण चरित्रजस्ता संस्कृति देखाउँछन् भने फर्कदा पनि त्यही अनुरुप बिदाइ गर्दछन्”, उहाँले भन्नुभयो। प्राचीन गुरुङ गाउँका रूपमा रहेको घनपोखरामा विसं २०१० देखिए विसं २०२२ सम्म धना बस्ती रहेको जिल्ला विकास समिति लमजुङका पूर्वसभापाति हेमजङ्ग गुरुङले बताउनुभयो। पछिल्लो समयमा देशबाटी देखिएको बसाइङ्सराइको समस्या यहाँका पनि रहेकाले बस्ती पातालैदै गएको उहाँले उल्लेख गर्नुभयो। विसं २०१५ देखिए विसं २०२६ सम्म ‘राउन्ड अन्नपूर्ण ट्रैक’ अन्तर्गत खुदी बजारबाट घनपोखरा, भुजुङ, तार्डिङ, सिक्लेसलगायत स्थानमा पदयात्री पर्यटक ठूलो सर्त्यामा हिँड्ने गरेका अनुभव सुनाउँदै पूर्वसभापाति गुरुङले पछिल्लो समयमा जथाभावी बाटो खने क्रमले उक्त पदमार्ग सङ्कटमा एरेको जानकारी दिनुभयो। सुरुमा भाँडै चार सय घरधुरी रहेको घनपोखराको बस्ती

कार्यक्रम सम्पन्न गरिसकेको उहाँले जानकारी दिनुभयो।

“प्राचीन भैंडीगोठ, नुन लिन जाने मार्गलगायत क्षेत्रलाई समेटेर यस पदमार्गको विकास गर्न खोजेका हैं”, उहाँले भन्नुभयो, “जथाभावी बाटो खने नाममा देशका विभिन्न पदमार्ग हाराँदै गएका अवस्थामा महत्वपूर्ण विकल्पका रूपमा यस पदमार्गलाई अधि बढाउन खोजिएको हो।” संघको आयोजना एवं नेपाल पर्यटन बोर्ड, मर्याइदी गाउँपालिका र क्षेत्रलाई गाउँपालिकाको आर्थिक सहयोगमा हालै तेस्रो चरणको पदमार्ग खोज तथा प्रवर्द्धन कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको सञ्चालनमा अध्यक्ष किसमकुपारी गुरुङले बताउनुभयो। उहाँका अनुसार सङ्घले यसअधि पहिलो चरणमा कास्कीको तार्डितड हुँदै मनाडको तिमाडसम्म र दोस्रो चरणमा कास्कीको सिक्लेसप हुँदै कपुचे, कोरी, क्षेत्रलाई गुरुङले बताउनुभयो। उहाँले जानकारी दिनुभयो।

विसं २०१२-२०४५ सालातर घटेको थियो। गाउँ खनोपानी, सडकलगायत अत्यावश्यक सुविधा पुगिसकेको अवस्थामा पर्यटनको माध्यमबाट यहाँको विकास गर्न सकिने उहाँको तर्क छ। घनपोखराका नजिकै पर्यटकीय घलेगाउँ पर्च्छ। घलेगाउँमा पर्यटकको आवागमन बढाउन खोजिएको विकास गर्ने उहाँको तर्क छ। घनपोखराका नजिकै रहेका मिदिम र मर्याइदी द्वारा खोलासँगै गाउँमाथि मानव बस्ती नभएकाले चराचुरुझीको चिरिवाहट पर्यटकको रोजाइमा पर्ने गरेका छ। घनपोखराको पर्यटकीय महत्वकलाई उजागर गर्न गुरुङ सम्पदा पदमार्ग अन्तर्गत यसलाई समेट्दै पदयात्रा पर्यटनको गनत्व्य बनाउन खोजिएको गुरुङ पर्यटन व्यवसायी सञ्चालनसँगै यससँग समेटिएका अध्यक्ष एवं गुरुङ सम्पदा पदमार्ग कार्यक्रमका संयोजक बोरजङ्ग गुरुङले बताउनुभयो। कास्की र लमजुङका विभिन्न गाउँ हुँदै लमजुङ र मनाडको सीमा क्षेत्रमा पर्ने दूधपोखरी, मनाडको तिमाडलगायत स्थानलाई जोड्ने गरी विभिन्न विकल्पका साथै १०-१२ दिनसम्मको पदयात्रा गर्न सकिने गुरुङ सम्पदा पदमार्गको तीन चरणसम्म खोज तथा प्रवर्द्धन थालेका छौं। उहाँले भन्नुभयो।

नर्सरीका विरुवा :

डिभिजन वन कार्यालय स्याइजाको कार्यालय परिसरमा रहेको नर्सरीमा रहेका विरुवा। कार्यालयले वर्षीय विभिन्न जातका विरुवाहरू उत्पादन गरी स्थानीयलाई वितरण गर्दै आएको छ। तस्बिर : तोलाकान्त बगाले / रासस

त्वलपरमा तीनिदिने पत्थी पहिचान अवलोकन तथा दिगो पन्थी पर्यटन तालिम

पोखरापत्र संवाददाता

चितवन, ११ असार

चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज अन्तर्गत गुन्द्रही ढाकाह, नमुना, शान्तिकुञ्ज र कृष्णसार मध्यवर्ती क्षेत्र आसपासमा कार्यरत ४० जना नेचर गाइडहरूका लागि नवलपुरमा तीनिदिने पत्थी तालिम प्रचलित प्राचीन संस्कार तथा संस्कृतिलाई भावी पुतामा पुस्तान्तरणसँगै यिनीहरूको पर्यटकीय उपयोग होस् भने उद्देश्यले हामीले उक्त पदमार्गलाई पदयात्रा पर्यटनसँग जोड्ने पहल थालेका छौं।

पोखरा पन्थी समाजको आयोजना, नेपाल पर्यटन बोर्डको सहयोग तथा नेचर गाइड एसोसिएसन नवलपुरको सहकार्यमा असार ८, ९ र १० गते थारु सामुदायिक लज गदार, नवलपुरमा तालिम सञ्चालन गरिएको थियो। तीनिदिने तालिमको क्रममा नेपाल पन्थीविद संघका अध्यक्ष एवम् चराविद हठन चौधरी, बद्री नेपालका कार्यकारी निर्देशक सञ्चालन गर्नुभएको थियो। पोखरा पन्थी समाजका अध्यक्ष मनशान्त धिमिरे अध्यक्षतामा सम्पन्न उक्त कार्यक्रममा चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जका वरिष्ठ संरक्षण अधिकृत पन्थी तालिमका समाप्ति थियो। तीनिदिने तालिमको क्रममा नेपाल पन्थीविद संघका अध्यक्ष एवम् चराविद हठन चौधरी, बद्री नेपालका कार्यकारी निर्देशक सिजन ज्वालाली, पोखरा पन्थी समाजको अध्यक्ष निर्देशक र गणेन्द्र गुरुङ, नेपाल पन्थीविद् नेचर ट्रैक्सका कार्यकारी निर्देशक राजेन्द्र गुरुङ, नेपाल पर्यटन बोर्ड पोखराको वरिष्ठ अधिकृत युवराज गुरुङ, नेपाल पन्थीविद् संघका कार्यकारी निर्देशक लक्ष्मणप्रसाद औद्योगित लगायत प्रशासकीय अधिकृत सरोज उपाध्यायले संसुक्त रूपमा विमोचन गर्नुभएको हो। विमोचित पालिका गाउँ रेकार्डिङको तयारीमा रहेको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत उपाध्यायले जानकारी दिनुभयो।

याल, जटायु रेषेन्ट समितिका पिठौलीका संयोजक धनबहादुर चौधरी, नेपाल पक्षी संरक्षण संघका पूर्व अध्यक्ष राजेन्द्र गुरुङ, अमलटारी उपभोक्ता समितिका अध्यक्ष केदानाथ धिमिरे लगायतले यस्ता कार्यक्रमले रोजारीका अवसरहरू सिर्जना गर्ने, स्थानीयको सीप र ज्ञानमा विकास हुने र सम्प्रग्राम संरक्षणमा टेवा पुनर्नेमा जोड दिनुभएको थियो। पछिल्ला वर्षहरूमा चरा पर्यटनको आकर्षणको अध्ययनलाई उपर्याक्षम गर्नुभएको थियो।

तीनिदिने तालिमको क्रममा नेचर गाइडहरूको अध्यक्षमात्रामा उत्पादन गर्नुभएको थियो। तीनिदिने तालिमको क्रममा नेचर गाइडहरूको अध्यक्षमात्रामा उत्पादन गर्नुभएको थियो।

तीनिदिने तालिमको क्रममा नेचर गाइडहरूको अध्यक्षमात्रामा उत्पादन गर्नुभएको थियो।

तीनिदिने तालिमको क्रममा नेचर गाइडहरूको अध्यक्षमात्रामा उत्पादन गर्नुभएको थियो।

तीनिदिने तालिमको क्रममा नेचर गाइडहरूको अध्यक्षमात्रामा उत्पादन गर्नुभएको थियो।

तीनिदिने तालिमको क्रममा नेचर गाइडहरूको अध्यक्षमात्रामा उत्पादन गर्नुभएको थियो।

तीनिदिने तालिमको क्रममा नेचर गाइडहरूको अध्यक्षमात्रामा उत्पादन गर्नुभएको थियो।

तीनिदिने तालिमको क्रममा नेचर गाइडहरूको अध्यक्षमात्रामा उत्पादन गर्नुभएको थियो।

तीनिदिने तालिमको क्रममा नेचर गाइडहरूको अध्यक्षमात्रामा उत्पादन गर्नुभएको थियो।

तीनिदिने तालिमको क्रममा नेचर गाइडहरूको अध्यक्षमात्रामा उत्पादन गर्नुभएको थियो।

तीनिदिने तालिमको क्रममा नेचर गाइडहरूको अध्यक्षमात्रामा उत्पादन गर्नुभएको थियो।

तीनिदिने तालिमको क्रममा नेचर गाइडहरूको अध्यक्षमात्रामा उत्पादन गर्नुभएको थियो।

तीनिदिने तालिमको क्रममा नेचर गाइडहरूको अध्यक्षमात्रामा उत्पादन गर्नुभएको थियो।

तीनिदिने तालिमको क्रममा